

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน*

THE RELATIONSHIP BETWEEN 21ST-CENTURY ADMINISTRATIVE SKILLS
AND ACADEMIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE LAMPANG LAMPHUN

รุ่งโรจน์ ยามมี¹ และ ณัฐวุฒิ สัพโส²

Rungrote Yamme¹ and Natthawut Sabphaso²

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา¹⁻²

School of Education, University of Phayao, Thailand¹⁻²

Corresponding Author's Email: 67205796@up.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งกำหนดขนาดโดยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง 317 คน สุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากแบบไม่ใส่คืนกลับ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นของตอนที่ 2 เท่ากับ 0.971 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.974 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.46) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือทักษะการคิดสร้างสรรค์ และต่ำสุดคือทักษะการแก้ปัญหา 2) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.49) ด้านสูงสุดคือการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และต่ำสุดคือการนิเทศการศึกษา 3) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่

* Received 29 March 2026; Revised 10 April 2026; Accepted 10 April 2026

21 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .958$)

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21, ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน

Abstract

This research aimed: (1) to examine the level of 21st-century administrative skills among school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Lampang Lamphun; (2) to examine the level of academic administration effectiveness of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Lampang Lamphun; and (3) to investigate the relationship between 21st-century administrative skills and academic administration effectiveness of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Lampang Lamphun. The sample consisted of secondary-level teachers, with sample size determined using the Krejcie and Morgan (1970) table at a 95% confidence level and a 5% margin of error, yielding a sample of 317 participants selected through simple random sampling without replacement. The research instrument was a five-point Likert-scale questionnaire. The Item-Objective Congruence (IOC) index ranged from 0.67 to 1.00, and the reliability coefficients for Part 2 and Part 3 were 0.971 and 0.974, respectively. Data were analyzed using frequency, mean (M), standard deviation (SD), and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The findings revealed that: (1) the overall level of 21st-century administrative skills was at a high level ($M = 4.28$, $SD = 0.46$), with creative thinking skills scoring the highest mean and problem-solving skills scoring the lowest; (2) the overall level of academic administration effectiveness was at a high level ($M = 4.28$, $SD = 0.49$), with research for educational quality development scoring the highest and educational supervision scoring the lowest; and (3) 21st-century administrative skills had a statistically significant positive relationship with academic administration effectiveness at a very high level at the .001 significance level ($r = .958$).

Keywords: Relationship between 21st Century Management Skills, Academic Management Effectiveness, Secondary Educational Service Area Office of Lampang and Lamphun

บทนำ

การศึกษาถือเป็นกลไกพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และขับเคลื่อนการปฏิรูปสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) กำหนดทิศทางการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ภายใต้วิสัยทัศน์ 'คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตลอดชีวิต เพื่อเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ' (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในบริบทดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา โดยจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านภาวะผู้นำ การบริหารนวัตกรรม และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) ยิ่งไปกว่านั้น การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา เนื่องจากมีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และคุณภาพชีวิต อันสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างยั่งยืน (อนุकरण สอนมะม่วง, 2553)

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 และ 2567 พบว่านักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีคะแนนเฉลี่ยลดลงทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) แม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่ฯ จะกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาภายใต้รูปแบบ 'HQO2 LPSMILE' ที่มุ่งเน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 แล้วก็ตาม สาเหตุสำคัญเกิดจากการขาดแคลนบุคลากรครู ภาระงานนอกเหนือการสอนที่มากเกินไป การจัดการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักสูตร และข้อจำกัดด้านงบประมาณ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน, 2567; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

แม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ แต่ยังคงขาดงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในบริบทเฉพาะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรแตกต่างจากพื้นที่อื่น ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาในครั้งนี้เพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยผลการวิจัยจะเป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัดในการวางแผนพัฒนาทักษะการบริหาร และเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ภาคเหนือตอนบน อันจะส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

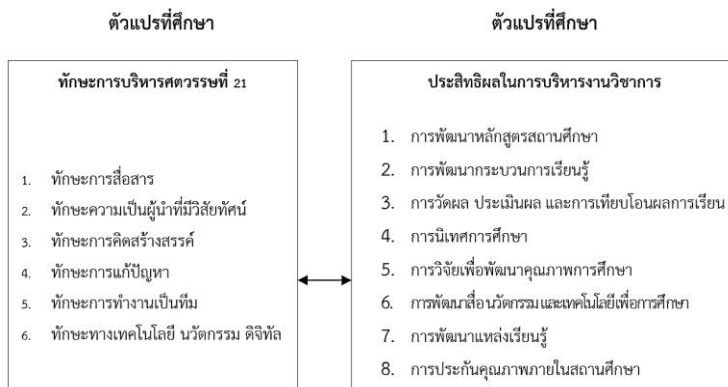
สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ (Quantitative Survey Research) ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาระดับและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่มประชากรขนาดใหญ่
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จำนวน 1,854 คน กำหนดขนาดโดยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง 317 คน สุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากแบบไม่ใส่คืนกลับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.82 มีอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด ร้อยละ 37.22 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.37 และมีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปีมากที่สุด ร้อยละ 34.07 โดยกรอบแนวคิดและตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน กับ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน โดยข้อความมุ่งสะท้อนพฤติกรรมและความสามารถของผู้บริหาร เช่น “ผู้บริหารสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางานวิชาการ” และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 8 ด้าน โดยข้อความมุ่งสะท้อนผลการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เช่น “สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน” ทั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s alpha) กับกลุ่มทดลองจำนวน 40 คน โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของตอนที่ 2 เท่ากับ 0.971 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.974 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากนั้นแจกแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 ชุด ในระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคม 2568 (ระยะเวลา 3 เดือน) ได้รับแบบสอบถามที่ตอบกลับและสมบูรณ์ครบถ้วน 317 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 ซึ่งอาจเป็นผลจากการส่งแบบสอบถามออนไลน์และการติดตามผ่านช่องทางทางการ ทั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักถึงอคติจากวิธีการร่วมกันผู้วิจัยลดความเสี่ยงดังกล่าวด้วยการ (1) แจ้งให้ผู้ตอบทราบว่าจะไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และให้ตอบตามความเป็นจริง (2) รับประกันการรักษาความลับของข้อมูล และ (3) แยกส่วนคำถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ออกจากกันอย่างชัดเจน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบสมมติฐานทางสถิติเบื้องต้น ได้แก่ การพิจารณาลักษณะการแจกแจงของข้อมูล ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร และค่าผิดปกติของข้อมูล เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ด้วยสถิติ โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของสุภมาส อังศุโชติ และชูชาติ พวงสมจิตร (2556) ได้แก่ มากที่สุด (4.50–5.00) มาก (3.50–4.49) ปานกลาง (2.50–3.49) น้อย (1.50–2.49) และน้อยที่สุด (1.00–1.49) และขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แปลความหมายตามเกณฑ์ 5 ระดับ ได้แก่ สูงมาก (.81–1.00) สูง (.61–.80) ปานกลาง (.41–.60) ต่ำ (.21–.40) และต่ำมาก (.00–.20)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.53) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.53)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ทักษะการสื่อสาร	4.29	0.54	มาก
2. ทักษะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	4.28	0.53	มาก
3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์	4.29	0.53	มาก
4. ทักษะการแก้ปัญหา	4.27	0.53	มาก
5. ทักษะการทำงานเป็นทีม	4.28	0.41	มาก
6. ทักษะทางเทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล	4.28	0.53	มาก
ภาพรวม	4.28	0.46	มาก

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.58)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.28	0.54	มาก
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.26	0.51	มาก
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	4.27	0.55	มาก
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.25	0.58	มาก
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.29	0.54	มาก
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.28	0.54	มาก
7. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.28	0.54	มาก
8. ด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.29	0.55	มาก
ภาพรวม	4.28	0.49	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า โดยภาพรวมทักษะการบริหารในศตวรรษ

ที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .958$)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y _{total}
X ₁	0.809* **	0.812***	0.800** *	0.793** *	0.804** *	0.789** *	0.794** *	0.819** *	0.894** *
X ₂	0.766* **	0.788***	0.789** *	0.765** *	0.788** *	0.788** *	0.782** *	0.799** *	0.873** *
X ₃	0.775* **	0.779***	0.773** *	0.763** *	0.801** *	0.755** *	0.736** *	0.768** *	0.857** *
X ₄	0.756* **	0.787***	0.749** *	0.754** *	0.760** *	0.761** *	0.754** *	0.761** *	0.847** *
X ₅	0.731* **	0.748***	0.692** *	0.712** *	0.738** *	0.725** *	0.730** *	0.735** *	0.809** *
X ₆	0.763* **	0.776***	0.785** *	0.714** *	0.750** *	0.768** *	0.752** *	0.765** *	0.845** *
X _{total}	0.859* **	0.876***	0.859** *	0.841** *	0.867** *	0.857** *	0.849** *	0.868** *	0.958***

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของผู้บริหารในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างไ้ก็ตาม ผลการวิจัยนี้อาจมีอคติจากการประเมินตนเอง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งอาจมีแนวโน้มให้คะแนนสูงกว่าความเป็นจริง ดังนั้น การตีความผลควรคำนึงถึงข้อจำกัดนี้ด้วย ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิตา เพลินจิต (2558) ที่พบว่าทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบริบทของจังหวัดลำปาง ลำพูน ที่เป็นพื้นที่มีทรัพยากรจำกัดและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ผู้บริหารต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตร หรือการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากชุมชน ผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ โฉมางาม พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ และมิตาณิ พุ่มกล่อม (2565) ที่พบว่าทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งอาจเป็นเพราะการแก้ปัญหาถือเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน การที่ทักษะนี้อยู่ในระดับต่ำสุดอาจเกิดจาก

สาเหตุหลายประการ ได้แก่ (1) ปัญหาที่เผชิญในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศและการประสานงานหลายฝ่าย (2) ผู้บริหารในพื้นที่ห่างไกลอาจขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะนี้อย่างเป็นระบบ หรือ (3) ระบบการนิเทศและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่ครอบคลุมเพียงพอ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยอาจมีข้อจำกัดจากการที่คำถามในแบบสอบถามอาจวัดทักษะการแก้ปัญหาในมิติที่จำกัด ไม่ครอบคลุมทักษะการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงที่หลากหลาย ผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราพร บุญมี และคณะ (2563) ที่พบว่ากระบวนการแก้ปัญหาของผู้บริหารในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนและต้องอาศัยทั้งข้อมูลสารสนเทศและความร่วมมือจากทีมงาน โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดทางทรัพยากร

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน อยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน กำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ เนื่องจากการประเมินในระดับ "มาก" อาจสะท้อนเพียงการรับรู้เชิงบวกของผู้ตอบแบบสอบถาม มากกว่าการวัดประสิทธิภาพที่แท้จริงในเชิงผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร ละหารเพชร (2562) ซึ่งพบผลในระดับมากเช่นกันในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กระดับประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่ามีความสอดคล้องกันในภาพรวม แต่ข้อค้นพบดังกล่าวก็ตั้งคำถามที่นำวิพากษ์ว่า ปัจจัยเชิงบริบท เช่น ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และภูมิภาค อาจส่งผลต่อความแตกต่างของประสิทธิภาพในมิติใดมิติหนึ่งหรือไม่ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ยังมิได้วิเคราะห์ในประเด็นดังกล่าวอย่างเพียงพอ

เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารในพื้นที่ที่มีความหลากหลายเชิงสังคมวัฒนธรรมสูงนี้ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกลไกหลักในการตอบสนองต่อความต้องการจำเพาะของผู้เรียนและชุมชน อย่างไรก็ตาม ผลดังกล่าวควรได้รับการตีความอย่างรอบคอบ เนื่องจากค่าเฉลี่ยสูงในเชิงปริมาณมิได้รับประกันว่าการวิจัยในชั้นเรียนที่ดำเนินการอยู่มีคุณภาพเชิงวิทยาศาสตร์หรือนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการสอนอย่างแท้จริง เพราะอาจเป็นผลจากการตอบแบบสอบถามตามบรรทัดฐานที่พึงประสงค์ทางสังคม มากกว่าการสะท้อนประสิทธิภาพที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรรณภา นิยมพาลี และ กฤษฏ์ กิตติฐานัส (2553) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นกันในบริบทโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร พร้อมยืนยันว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจครอบคลุมปัจจัยเชิงบริบท เช่น ทรัพยากรสถานศึกษา ศักยภาพของครู หรือนโยบายระดับเขตพื้นที่ที่มีความจำเพาะต่อลำปางและลำพูนโดยตรง อันเป็นประเด็นที่การวิจัยในอนาคตควรมุ่งศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์และนำไปสู่การพัฒนานโยบายได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีความหลากหลายอย่างมีนัยสำคัญทั้งในด้านขนาด ความพร้อมของบุคลากร และศักยภาพเชิงสถาบัน ส่งผลให้การจัดระบบนิเทศภายในที่เป็นระบบและครอบคลุมยังไม่อาจดำเนินการได้อย่างสม่ำเสมอในทุกบริบท สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทร โคตมุตร์ และธันยาภรณ์ นวลสิงห์ (2568) ที่พบว่าการนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับตัวแปรด้านอื่น โดยชี้ว่าสาเหตุสำคัญเกิดจากกระบวนการนิเทศที่ขาดการส่งเสริมอย่างจริงจังและบุคลากรยังขาดความตระหนักในคุณค่าของกระบวนการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผลดังกล่าวชวนตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ว่า หากผู้บริหารมีการกำกับติดตามและนำผลการนิเทศไปใช้พัฒนาต่อเนื่องตามที่ระบุไว้จริง เหตุใดค่าเฉลี่ยในด้านนี้จึงยังคงต่ำที่สุด ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินการนิเทศในบริบทนี้ยังคงหยุดอยู่ที่ระดับโครงสร้างเชิงรูปแบบ มากกว่าที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพการสอนอย่างแท้จริง ดังนั้น สิ่งที่เป็นแรงจูงใจไม่ใช่เพียงการเพิ่มความถี่ของกิจกรรมนิเทศ หากแต่ต้องปรับกระบวนการทัศน์ของผู้บริหารและครูให้มองการนิเทศในฐานะกลไกพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน มิใช่กระบวนการตรวจสอบหรือประเมินจากภายนอก

ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากระหว่างทักษะการบริหารศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยทักษะด้านการสื่อสารมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดกับประสิทธิผลโดยรวม ซึ่งอาจสะท้อนความจำเป็นเฉพาะในการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในบริบทที่มีข้อจำกัดด้านระบบสนับสนุน มากกว่าที่จะเป็นปรากฏการณ์สากล ขณะเดียวกัน การที่ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดในกลุ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการก็น่าตั้งคำถามว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวสะท้อนความเป็นเหตุเป็นผลจริง หรือเป็นเพียงการรับรู้ร่วมกันของผู้ตอบแบบสอบถามในบริบทเดียวกัน อันเป็นข้อจำกัดของการวิจัยเชิงสำรวจที่พึงระวัง ทั้งนี้ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ สุณิษา นามเกิด และคณะ (2567) ในบริบทเขตพื้นที่ชลบุรี ระยอง ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกในทิศทางเดียวกัน และยืนยันว่าทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นตัวแปรสำคัญต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้แม้สองบริบทจะยืนยันทิศทางเดียวกัน แต่ความแตกต่างด้านทักษะที่มีความสัมพันธ์สูงสุด กล่าวคือ ทักษะการสื่อสารในงานวิจัยนี้ เทียบกับทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเชิงบริบทพื้นที่มีบทบาทกำหนดลำดับความสำคัญของทักษะที่แตกต่างกัน และการนำผลวิจัยไปพัฒนาผู้บริหารจึงควรออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของพื้นที่ ไม่ใช่ใช้กรอบทักษะสากลแบบเดียวกันทั้งหมด

งานวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดสำคัญประการแรกในด้านกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมุ่งศึกษาเฉพาะผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ส่งผลให้การนำผลการวิจัยไปอ้างอิงหรือประยุกต์ใช้ในบริบทพื้นที่และระดับการศึกษาที่แตกต่างออกไปมีข้อจำกัด ประการต่อมาคือด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นแบบสอบถามประเมินตนเอง อาจทำให้เกิดอคติจากการตอบในแนวทางที่พึงประสงค์ทางสังคม จนข้อมูลอาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีทักษะการคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับสูงสุด และทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับต่ำสุด และมีประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการนิเทศการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด พร้อมกับ ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยทักษะการสื่อสารมีความสัมพันธ์สูงสุดกับประสิทธิผลโดยรวม และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับทักษะการบริหารโดยรวม ในส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยที่พบว่าทักษะการแก้ปัญหาามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ควรกำหนดนโยบายพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ใน ตัดสินใจเชิงระบบและการวางแผนรับมือความเสี่ยงเชิงรุก ด้านการนิเทศการศึกษา โดยกำหนดให้ทุกโรงเรียนในสังกัดจัดทำปฏิทินเทศภายในที่ชัดเจนควบคู่กับการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC อย่างต่อเนื่อง และด้านการทำงานเป็นทีม โดยส่งเสริมความร่วมมือในระดับเครือข่ายสถานศึกษาระหว่างจังหวัดลำปางและลำพูน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระดมทรัพยากรยกระดับคุณภาพการศึกษายั่งยืน 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป มีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ 3 ประการ ดังนี้ ประการแรก ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน เพื่อขยายฐานความรู้และเพิ่มความเป็นตัวแทนของผลการวิจัยในบริบทที่หลากหลายยิ่งขึ้น ประการที่สอง ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ได้แก่ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ เพื่อให้ได้ภาพรวมที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประการที่สาม ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการแก้ปัญหาและการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน เป็นการเฉพาะ เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าทั้งสองด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้สามารถค้นพบตัวแปรต้นเหตุที่แท้จริง และนำไปสู่การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. องค์การค้ำของคุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปี 2562. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เขต 35.

- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน. ใน รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 หัวข้อ "ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21". มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ทัศนีย์ โมलगาม, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ และมิตาภาณี พุ่มกล่อม. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. *Journal of Roi Kaensam Academy*, 7(1), 49–63.
- วรพร บุญมี และพิมพ์กา ธรรมสิทธิ์. (2563). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 7(5), 172–182.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท* มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท* มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุนิษา นามเกิด และคณะ. (2567). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 25(2), 777–786.
- สุภมาส อังศุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2556). การวิเคราะห์และการแปรผลข้อมูล. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- อาทร โคตมบุตร และธันยาภรณ์ นวลสิงห์. (2568). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 14(1), 131–144.
- อนุภรณ์ สอนมะม่วง. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท* มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.